PROGRAMACIÓN

2º NIVEL DE ED. PRIMARIA

Programación 2º Nivel de Primaria 2022/2023

ÍNDICE

1. OBXECTIVOS DA ETAPA DE EDUCACIÓN PRIMARIA DE RELIXIÓN

2. MÍNIMOS ESIXIBLES

3. PORCENTAXE

4. Obxetivos do Proxecto Anaya
5. O currículo de Relixión Católica

6. Características do proxecto

7. Unidades didácticas:
  1. QUERES QUE SEXA FELIZ
  2. REGÁLASME O TEU AMOR
  3. ESPERO A TÚA CHEGADA CON LEDICIA
  4. FÁLASME NA BIBLIA
  5. FORMO PARTE DA TÚA FAMILIA
  6. UN GRAN XESTO DE AMOR
  7. DESCUBRO A TÚA GRAN FAMILIA
  8. QUERO Á MIÑA NAI DO CEO

.

1. Obxectivos da etapa de Educación Primaria de Relixión

A Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nas nenas as capacidades que lles permitan:

- Coñecer, apreciar e respectar o patrimonio cultural-relixioso como expresión da fe católica.
- Comprender e valorar o sentido sagrado, festivo, cultural e celebrativo das festas e os seus ritos, especialmente na liturxia da Igrexa.
- Coñecer e manexar a Biblia recoñecendo a súa estrutura de forma básica. Identificar o sentido dalgúns textos básicos como Palabra de Deus.
- Comprender a relación intrínseca entre os valores básicos do ser humano e a acción creadora de Deus Pai.
- Valorar a novidade do amor de Deus que nos salva do pecado e da morte, polo seu Fillo Xesucristo, apreciando a acción salvífica da Igrexa, corpo de Cristo.
- Identificar o significado dalgúns textos básicos da mensaxe cristiá, que faciliten a comprensión da acción do Espírito Santo na Igrexa e no mundo.
- Descubrir en Xesucristo, camiño, verdade e vida, o fundamento para un estilo de vida cristiá.
- Identificar a Igrexa nas súas manifestacións; recoñecer a presenza de Deus e a súa graza nos sacramentos e o servizo prestado polos apóstolos e os seus sucesores.
- Recoñecer os valores cristiáns nas figuras bíblicas máis destacadas da Historia da Salvación.
- Valorar a relación entre a fe e o comportamento cristián coñecendo as raíces e o sentido da acción e do compromiso cristián.
- Descubrir a relación entre o destino eterno do home e a realidade temporal na que está vivindo, apreciando a vitoria de Cristo sobre a morte.
- Descubrir e apreciar a síntese dos elementos básicos da fe cristiá presentes no Credo da igrexa.

2. Mínimos esixibles

1. Apreciar o amor de Deus e a súa presencia xunto a nós.

2. Distinguir algúns personaxes bíblicos significativos e a súa resposta de fe, con especial atención á figura da Virxe María e á persoa de Xesús como digna de imitación.

3. Recoñecer que a Igrexa é a familia dos fillos de Deus.

4. Comprender que o domingo é o Día do Señor.

5. Saber situar algúns símbolos relixiosos nas festas da súa contorna.

3. Porcentaxe

- Actividades, traballos, controles ou exames: 50%
- Atitude e comportamento: orde, limpeza, interese, respecto: 25%
- Esforzo e progreso: 25%

4. Obxectivos do proxecto Anaya

Aprender es Crecer en Conexión é o novo proxecto educativo de Anaya para Relixión Católica. O seu título refírese aos seguintes obxectivos xerais:
- Aprender Relixión é crecer en conexión cos demais, cun mesmo e coa natureza para ser mellor persoa.
- aprender Relixión é crecer en conexión con Deus, con Xesús e con María para construir, de forma solidaria e cooperativa, un mundo mellor.
- Aprender Relixión é crecer en conexión cos mellores valores e sentimentos para ser máis feliz cos demais, con Deus e cunmesmo.
- Aprender Relixión é crecer en conexión coa realidade, a Biblia e a Igrexa para desenvolver a miña cultura humanista, relixiosa e cristiá.
- aprender Relixión é crecer en conexión co meu interior para desenvolver a miña espiritualidade e dar un maior sentido á miña vida.

5. O Currículo de Relixión Católica

Bloques do Currículo de Relixión Católica de 2015			
1. O sentido relixioso do home.	2. A revelación: Deus intervén na historia.	3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación.	4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.

"Estes catro bloques que compoñen a asignatura de Relixión Católica inclúen conceptos, procedementos e actitudes, que permiten o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta plantexa. Por isto, os contidos xerais da asignatura contribúen á consecución dos obxectivos propostos para as diferentes etapas" (Currículo de Relixión Católica de 2015).

6. Características do proxecto

– Educar "desde" e "para" a realidade: "Observación da realidade. O feito relixioso nace da apertura do ser humano á realidade total. A asignatura de Relixión Católica

pretende colaborar na formación da dimensión natural que nace do asombro ante o real e empúxanos a preguntas últimas sobre o sentido. Observar é máis que ver e require un entrenamento en disposicións específicas que non eviten as dimensións espirituais do real" (Currículo de Relixión católica de 2015).

- Educar "desde" e "para" o humanismo: "Consideración da dimensión humanista. Todas as aprendizaxes estarán ao servicio da formación humana. A materia de Relixión, desde a súa clave personalizadora, require que todo tipo de aprendizaxes: instrumentais, cognitivos, actitudinales, socioafectivos, non sexan considerados fin en si mesmos, senon que estén ao servicio da formación integral do ser humano" (Currículo de Relixión Católica de 2015).

- Educar "desde" e "para" o traballo cooperativo: Desenvolvemento da aprendizaxe en equipo e/ou cooperativa. O estudio e reflexión do cristianismo, pola súa intrínseca dimensión comunitaria, é unha materia adecuada para desenvolver o traballo en equipo e a aprendizaxe cooperativa" (Currículo de Relixión Católica de 2015).

- Educar "desde" e "para" o diálogo e o pensamento crítico: "Reflexión crítica. O desenvolvemento da asignatura axuda a coñecer a xénese das ideas dominantes, a detetar prexuicios frente a verdade, a examinar con profundidade as propias ideas e sentimentos fundamentais. Exposición e argumentación repectuosa das creencias relixiosas propias e alleas. A asignatura de Relixión Católica contribúe á formación de competencias que permitan expoñer e defender a racionalidade das propias creencias e o respecto pola alleas" (Currículo de relixión Católica de 2015).

- Educar "desde" e "para" a utilización correcta das TIC: "Utilización educativa dos recursos tecnolóxicos. A ensinanza da relixión promoverá a utilización da tecnoloxía da información e a comunicación noo so dunha maneira instrumental, que resulte útil ao estudiante na búsqueda de información ou na resolución de problemas plantexados na clase, senón procurando a súa integración na vida do suxeito e o seu uso ético. As redes sociais ou as ferramentas de construción e manipulación de imaxes, por exemplo, son instrumentos que permiten novas formas de expresión da cultura e a identidade persoal que hai que aprender a dominar" (Currículo de Relixión Católica de 2015).

- Educar "desde" e "para" desenvolver a dimensión e intelixencia espiritual relixiosa e bíblica: "A educación da dimensión relixiosa é parte fundamental para a maduración da persoa. Non podría existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se permitise o desenvolvemento de todas as dimensións inherentes ao ser humano, entre as claes atópase a relixiosa" (Currículo de Relixión Católica de 2015).

- Educar "desde" e "para desenvolver a dimensión moral e a educación en valores humanos e cristiáns: "A ensinanza da Relixión Católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxunto de valores e significados non

que a persoa naceu. (...)

Favorece o desenvolvemento da responsabilidade persoal e social e das demais virtudes cívicas, para o ben común da sociedade, contribuindo así á adquisición das competencias sociais e cívicas. Esta educación da dimensión moral e social da persoa, favorecerá a maduración dunha corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da liberdade, da xusticia e da caridade.(..)

Permite coñecer e apreciar os valores e as normas básicas de convivencia; desenvolver hábitos de traballo e esforzo e de responsabilidade no estudio; a confianza en si mesmo para un desenvolvemento axeitado da personalidade. Tamén favorece, de maneira directa a adquisición de habilidades para a prevención e resolución pacífica de todo tipo de conflictos e o coñecemento, comprensión e respecto das diferentes culturas" (Currículo de Relixión Católica de 2015).

– Educar "desde" e "para" valorar a vida, os centros de interese e as experiencias humanas e cristiás: "O contido do currículo parte da experiencia humana e desenvólvese de maneira respectuosa coas etapas de desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propios de cada etapa educativa" (Currículo de Relixión Católica de 2015).

– Educar "desde" e "para" as competencias e unha aprendizaxe significativa: "Respecto pola curiosidade e inquietudes dos estudiantes. Consideración dos intereses, expectativas e coñecementos previos, de maneira que se garantice unha aprendizaxe significativa" (Currículo de relixión Católica de 2015).

– Ofrecer recursos adaptados ao proceso psicoevolutivo do alumnado: "Adaptación ao ámbito emocional e cognitivo dos estudiantes respectando o desenvolvemento psicoevolutivo propio de cada etapa. Esta atención permitirá combinar de maneira adecuada o concreto e o abstracto, o traballo individual e o grupal, o manipulativo, experiencial e visual cos aspectos conceptuais" (Curríclo de Relixión Católica de 2015).

– Responder á diversidade e á necesidade de inclusión nas aulas: "Respecto polo ritmos e estilos de aprendizaxe dos estudiantes. Non todos os estudiantes son iguais, non todos aprenden á mesma velocidade nen utilizan as mesmas estratexias. A atención á diversidade e ao desenvolvemento da inclusión comeza na asunción deste principio fundamental2 (Currículo de Relixión Católica de 2015).

– Facilitar unha evaluación integral: "Seguimento dos criterios de avaliación educativa. Para facilitar o cumprimento destes principios metodolóxicos, aplicarase unha avaliación continua, global e formativa ao longo do proceso, de maneira que se avalíe o nivel de logro alcanzado. A avaliación obxectiva garantizará unha valoración adecuada á dedicación, esforzo e rendemento de todos os estudiantes" (Currículo de Relixión Católica de 2015).

En cada unidade existen estes apartados: “A Biblia e a arte” e “Valores humanos e cristiáns”. Ademais hai anexos trimestrais en clave de talleres educativos:

– Aprendo cooperando: taller que desenvolve o traballo cooperativo e en equipo.
– O meu periódico de Relixión: taller que promove as TIC e a información.
– A miña intelixencia espiritual: taller que facilita o autocoñecemnto e a vida interior.
– A miña intelixencia emocional: taller que fortalece os mellores sentimentos.

Unidade 1. QUERES QUE SEXA FELIZ

1. **O currículo de Relixión Católica na unidade**

CRC, 2015: Bloque 1. O sentido relixioso do home		
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
* Deus crea ao home para ser o seu amigo. * O Paraíso como signo de amizade.	1. Identificar na propia vida o desexo de ser feliz. 2. recoñecer a incapacidade da persoa para alcanzar por sí mesmo a felicidade. 3. apreciar a bondade de Deus Pai que creou ao home cen este desexo de felicidade. 4. Entender o Paraíso como expresión da amizade de Deus coa humanidade.	1.1. toma conciencia e expresa os momentos e as cousas que lle fan feliz a el e aás personas da súa contorna. 2.1. Descobre e nomea situacións nas que necesita ás persoas e, sobre todo, a Deus, para vivir. 3.1. Valora e agradece que Deus o creou para ser feliz. 4.1. Le e comprende o relato bíblico do Paraíso. 4.2. Identifica e representa graficamente os dons que Deus fai ao home na Creación. 4.3. Expresa, oral e xestualmente, de forma sinxela, a gratitude a Deus pola súa amizade.

2. **Presentación**

A unidade céntrase no desexo de felicidade que teñen todas as persoas, desexo co que Deus nos creou. Así, pártese dun centro de interese e séntanse as bases afectivas e cognitivas para a aprendizaxe significativa dos contidos.

- O centro de interese da unidade é a necesidade que ten a persoa de Deus para ser feliz. Desde esta experiencia motívase a aprendizaxe do alumnado e propóñense actividades segundo os seus intereses persoais, sociais e relixiosos.

- O contido vertebrador da unidade é “Deus Pai Creador quere a felicidade e a amizade das persoas”.

- O relato bíblico da un idade é “O Paraíso”

3. **Talleres para o desenvolvemento das competencias**

A unidade inclúe dous apartados para ser traballados como talleres competenciais e de aplicación dos contidos bíblico-artísticos e cívico-morales:

- O taller “A biblia e a arte” céntrase en interiorizar, describir e dialogar sobre unha pintura na que se representa o Paraíso terrenal.

- O taller “Valores humanos e cristianos” céntrase no valor da felicidade. Un primer exemplo deste valor ofrécese no relato inicial da unidade; e, nesta páxina, inclúese a súa definición e actividades de ejemplificación e de aplicación á vida cotiá do alumnado.

3. **Suxerencias xerais**

* Atención á diversidade

Para realizar a avaliación e tratamento da diversidade nesta unidade, o caderno fotocopiable online contén unha proba de avaliación final; unha actividade de reforzo, para o alumnado que necesita aprender e reforzar os contidos básicos do tema e unha actividade de ampliación , para os que necesitan ampliar novos contidos.

* Aprendizaxe cooperativa

Para desenvolver a capacidade de aprender de forma participativa e colaborativa, tanto a Web Anaya coma o libro do alumnado e a guía do profesorado, ofrecen actividades para ser realizadas en prella, en pequeno grupo e en asamblea coa clase.

4. **Recursos e materiais**

* Libro de oracións *Rezo con Xesús 2*

Nesta unidade pódese recitar en clase a "Oración para dar grazas a Deus".

* CD audio de cancións

O alumnado poderá aprender a canción "Deus é noso Pai". A melodía desta canción axudará á súa memorización e interpretación.

* Internet e vídeos.

Unidade 2. REGÁLASME O TEU AMOR

1. **O currículo de Relixión Católica na unidade**

CRC, 2015: Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
- Deus actúa na historia. - A amizade de Deus cos patriarcas. - Deus propón ao home un camiño de encontro con El	2. Coñecer e valorar na vida dos patriarcas os rasgos de Deus Pai: protección, coidado e acompañamento. 3. Recoñecer e apreciar que Deus busca sempre a salvación do home.	2.1. Asocia expresións e comportamentos dos patriarcas nos relatos bíblicos a través de recursos interactivos. 2.2. Dramatiza momentos da vida dos patriarcas onde se expresa a protección, o coidado e o acompañamento de Deus. 3.1. Escoita e describe coas súas palabras momentos nos que Deus axuda ao pobo de Israel.

2. **Presentación**

A unidade céntrase na amizade de Deus coas persoas. Así, pártese dun centro de interese e séntanse as bases afectivas e cognitivas para a aprendizaxe significativa dos contidos.

- O centro de interese da unidade é a amizade. Desde esta experiencia motívase a

aprendizaxe do alumnado e propóñense actividades en relación cos seus intereses persoais, sociais e relixiosos.

- O contido vertebrador e central da unidade é “A actuación de Deus na historia por medio da amizade cos patriarcas do pobo de Israel”.

- O relato bíblico da unidade é “O patriarca Abrahán”.

3. **Talleres para o desenrolo das competencias**

Hai dous apartados para ser traballados como talleres competenciais e da aplicación dos contidos bíblico-artísticos e cívico-morales:

- O taller “A Biblia e a arte” céntrase en interiorizar, describir e dialogar sobre unha pintura do anuncio dos tres anxos a Abrahán do nacemento do seu fillo Isaac.

- O taller “Valores humanos e cristiáns” céntrase no valor da amizade. Un primer exemplo deste valor ofrécese no relato inicial da unidade; e nesta páxina específica inclúense a súa definición e actividades de exemplificación e de aplicación á vida cotidiana do alumnado

4. **Suxerencias xerais**

* Atención á diversidade

Para realizar a avaliación e o tratamento da diversidade, o caderno fotocopiable online contén unha proba de avaliación final, unha actividade de reforzo e unha actividade de ampliación.

* Aprendizaxe cooperativa

Para desenvolver a capacidade de aprender de forma participativa e colaborativa, A Web de Anaya, o libro do alumnado e a guía do profesorado ofrecen actividades para realizarse en parella, en pequeno grupo e en asamblea coa clase.

5. **Recursos e materiais**

* Libro de oracións *Rezo con Xesús 2.*

Nesta unidade pódese recitar na clase a “Oración de petición a Deus”.

* Internet e vídeos.

Unidade 3. ESPERO A TÚA CHEGADA CON ALEGRÍA

1. **O currículo de Relixión Católica na unidade**

CRC, 2015: Bloque 3. Jesucristo, cumprimento da Historia da Salvación		
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
- O Advento, espera do cumprimento da promesa de salvación. - O Nadal: nacimento do Salvador.	2. Aprender o significado do tempo de Advento. 3. Identificar o significado profundo do Nadal.	2.1. Identifica os signos de Advento como tempo de espera. 2.2. Recoñece e valora a necesidade da espera como actitude cotián da vida. 3.1. Coñece o relato do nacemento de Xesús e decobre na atitude e palabras dos personaxes o valor profundo do Nadal.

2. **Presentación da unidade**

A unidade céntrase nos tempos litúrxicos do Advento e o Nadal. Pártese dun centro de interese e séntanse as bases afectivas e cognitivas para a aprendizaxe significativa dos contidos.

- O centro de interese da unidade é a celebración do Advento e o Nadal. Desde esta experiencia motívase a prendizaxe do alumnado e propóñense actividades en relación cos seus intereses persoais, sociais e relixiosos.

- O contido vertebrador e central da unidade é “o Advento e o Nadal”.

- O relato bíblico da unidade é “O anuncio do anxo aos pastores”.

3. **Talleres para o desenvolvemento das competencias**

A unidade inclúe apartados para traballarse como talleres competenciais e da aplicación dos contidos bíblico-artísticos y cívico-morales:

- O taller “A Biblia e a aarte” céntrase en interiorizar, describir e dialogar sobre unha pintra do anuncio aos pastores do nacemento de Xesús.

- O taller “Valores humanos y cristiáns” céntrase no valor de saber esperar. Un primeiro exemplo deste valor ofrécese no relato inicial da unidadee; e nesta páxina inclúense a súa definición e actividades de exemplificación e de aplicación á vida cotiá do alumnado.

4. **Suxerencias xerais**

* Atención á diversidade

Para realizar a avaliación e o tratamento da diversidade , o caderno fotocopiable e online contén unha proba de avaliación final, nha actividade de reforzo e outra de ampliación.

* Aprendizaxe cooperativa

Para desenvolver a capacidade de aprender de forma participativa e colaborativa, a web Anaya, o libro do alumnado e a guía do profesorado ofrecen actividades para realizarse en parella, en pequeno grupo e en asamblea coa clase.

5. **Recursos e materiais**

* Libro de oracións *Rezo conXesús 2*

Nesta unidade pódese recitar na clase a “Oración ao comezar a clase”.

* CD audio de cancións

O alumnado poderá aprender a canción “A Belén”. A melodía axudará á súa memorización e interpretación.

* Internet e vídeos.

Unidade 4. FÁLASME NA BIBLIA

1. O currículo de Relixión Católica na unidade

CRC, 2015: Bloque 1. O sentido relixioso do home		
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
- A Biblia narra o que Deus fixo na historia.	1. Identificar a acción de Deus na historia en relatos bíblicos. 3. Recoñecer e apreciar que Deus busca sempre a salvación do home.	1.1. Coñece, memoriza e reconstrúe relatos bíblicos da acción de Deus na historia. 1.2. Selecciona e representa distintas escenas bíblicas da acción de Deus na historia. 3.1. Escoita e describe coas súas palabras momentos nos que Deus axuda ao pobo de Israel.

2. Presentación da unidade

A unidade céntrase na Biblia. Así, pártese dun centro de interese e séntanse as bases afectivas e cognitivas para a aprendizaxe significativa dos contidos.

- O centro de interese da unidade é o amor por escribir e debuxar. Desde esta experiencia, motívase a aprendizaxe do alumando e propóñense actividades en relación cos seus intereses persoais, sociais e relixiosos.

- O contido vertebrador e central da unidade é “A Biblia como Palabra de Deus”.

- O relato bíblico da unidade é “A Tenda do Encontro”.

3. Talleres para o desenvolvemento das competencias

Inclúense dous apartados para traballarse como talleres competenciais e da aplicación dos contidos bíblico-artísticos e cívico-morales:

- O taller “La Biblia e a arte” céntrase en interiorizar, describir e dialogar sobe unha pintura que representa ao pobo de Israel recollendo o maná do deserto.

- O taller “Valores humanos e cristiáns” céntrase no valor do amor. Un primeiro exemplo deste valor ofrécese no relato inicial da unidade; nesta páxina específica

inclúense a súa definición e actividades de exemplificación e de aplicación á vida cotiá do alumnado.

4. Suxerencias xerais

* Atención á diversidade

Para realizar a avaliación e o tratamento da diversidade, o caderno fotocopiable e online contén unha proba de avaliación final, unha actividade de reforzo e unha actividade de ampliación.

* Aprendizaxe cooperativa

Para desenvolver a capacidade de aprender de forma participativa e colaborativa, a Web de Anaya, o libro do alumnado e a guía do profesorado ofrecen actividades para realizarse en parella, en pequeno grupo e en asamblea coa clase.

5. Recursos e materiais

* Libro de oracións *Rezo con Xesús 2*

Pódese recitar na clase o “Salmo 139”.

* Internet e vídeos.

Unidade 5. FORMO PARTE DA TÚA FAMILIA

1. O currículo de Relixión Católica na unidade

CRC, 2015: Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa		
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
- O Bautismo: Incorporación á Igrexa.	1. Recoñecer o bautismo como medio para formar parte da Igrexa. 2. Observar e comprender os signos presentes en liturxia bautismal.	1.1. Coñece e explica coas súas palabras o sentido do Bautismo. 1.2. Identifica aos pais, padriños, presbíteros, bautizados como pobo xenerado por Xesús. 2.1. Asocia os elementos materiais da auga, a luz e o óleo co seu significado sacramental.

2. Presentación da unidade

A unidade céntrase no sacramento do Bautismo. Asi, pártese dn centro de interese e séntanse as bases afectivas e cognitivas para a aprendizaxe significativa dos contidos.

- O centro de interese é a Familia Sagrad. Desde esta experiencia motívase a aprendizaxe do alumnado e propóñense actividades en realación cos intereses persoais, sociais e relixiosos.

- O contido vertebrador e central da unidade é “Osacramento do Bautismo e a súa liturxia”.

- O relato bíbblio da unidade é “O bautismo de Xesús”.

3. Talleres para o desenvolvemento das competencias

Inclúense dous apartados para traballarse como talleres competenciais e de aplicación dos contidos bíblico-artísticos e cívivco-morais:

- O taller “A Biblia e a arte” céntrase en interiorizar, describir e dialogar sobre unha pintura do Bautismo de Xesús.

- O taller “Valores humanos e cristiáns” céntrase no valor do Bautismo. Un primeiro exemplo deste valor ofrécese no relato inical da unidade e, nesta páxina específica, inclúense a definición e actividades de exemplificación e de aplicación á vida cotiá do alumnado.

4. Suxerencias xerais

* Atención á diversidade

Para realizar a avaliación e o tratamento da diversidade, o caderno fotocopiable e online contén unha proba de avaliación final, unha actividade de reforzo e unha actividade de ampliación.

*Aprendizaxe cooperativa

Para desenvolver a capacidade de aprender de forma partivcipativa e colaborativa, a web Anaya, o libro do alumnado e a guía do profesorado ofrecen actividades para realizarse en parella, en pequeno grupo e en asamble acoa clase.

5. Recursos e materiais

* Libro de oracións *Rezo con Xesús 2*

Pódese recitar na clase a “Oración do Sinal da Santa Cruz”:

* CD de cancións

Poderanse aprender as cancións “Cantemos unidos” e “Formo parte da familia”. A melodía dastas cancións axudará á súa memorización e interpretación.

* Internet e vídeos.

Unidade 6. UN GRAN XESTO DE AMOR

1. O currículo de Relixión Católica na unidade

CRC, 2015: Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia		
Contenidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
- A Biblia narra o que Deus fixo na historia.	1. Identificar a acción de Deus na historia nos relatos bíblicos.	1.1. Coñece, memoriza e reconstrúe relatos bíblicos da acción de Deus na historia.

2. Presentación da unidade

A unidade céntrase no amor de dues ás persoas. Así, pártese dun centro de interese e aséntanse as bases afectivas e cognitivas para a aprendizaxe significativa dos contidos.

- O centro de interese é vivir coa esperanza e a alegría dunha nova vida. Desde esta experiencia motívase a aprendizaxe do alumnado e propóñense actividades en relación cos seus intereses persoais, sociais e relixiosos.

- O contido vertebrador e central da unidade é “Deus salva coa morte e resurrección de Xesucristo”.

- O relato bíblico da unidade é “As mulleres van ao sepulcro”.

3. Talleres para o desenvolvemento das competencias

Inclúense dous apartados para traballarse como talleres competenciales e de aplicación dos contidos bíblico-artísticos e cívico-morales:

- O taller “A Biblia e a arte” céntrase en interiorizar, describir e dialogar sobre unha pintura de Xesucristo resucitado con María Magdalena.

- O taller “Valores humanos e cristiáns” céntrase no valor da alegría. Un primeiro exemplo deste valor ofrécese no relato inicial da unidade e, nesta páxina específica, inclúense a súa definición e actividades de exemplificación e de aplicación á vida cotiá do alumnado.

4. Suxerencias xerais

* Atención á diversidade

Para realizar a avaliación e tratamento da diversidade, o caderno fotocopiable e online contén unha proba de avaliación final, unha actividade de reforzo e unha actividade de ampliación.

* Aprendizaxe cooperativa

Para desenvolver a capacidade de aprender de forma participativa e colaborativa, a web de Anaya, o libro do alumnado e a guá do profesorado ofrecen actividades para realizarse en parella, en pequeno grupo e en aasamblea coa clase.

5. Recursos e materiais

* Libro de oracións *Rezo con Xesús 2*

Pódese recitar na clase a “Oración a Xesús”.

*CD audio de cancións

O alumnado poderá aprender as cancións “Regálasme a vida” e “A cantar”. A melodía destas cancións axudará á súa memorización e interpretación.

* Internet e vídeos.

Unidade 7. DESCUBRO A TÚA GRAN FAMILIA

1. **O currículo de Relixión Católica na unidade**

CRC, 2015: Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa		
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
- A unidade eclesial: fillos dun mesmo Pai.	3. Tomar conciencia de que o Pai xenera a unidade da Igrexa.	3.1. Relaciona a unidade da Igrexa coa unidade dos órganos do seu propio corpo. 3.2. Sinala en diferentes expresións artísticas a representación de Deus como pai de todos.

2. **Presentación da unidade**

A unidade céntrase na Igrexa; somos fillos dun mesmo Pai. Así, pártese dun centro de interese e séntanse as bases afectivas e cognitivas para a aprendizaxe significativa dos contidos.

- O centro de interese da unidadeé a vida en familia. Desde esta experiencia motívase a aprendizaxe do alumnado e propóñense actividades en relación cos intereses persoais, sociais e relixiosos.

- O contido vertebrador e central da unidade é “Os cristiáns forman a Igrexa”.

- O relato bíblico da unidade é “San Pablo explica a Igrexa”.

3. **Talleres para o desenvolvemento das competencias**

Inclúense dous apartado para traballarse como talleres competenciais e de aplicación dos contidos bíblico-artísticos e cívico-morais:

- O taller “A Biblia e a arte” céntrase en interiorizar, describir e dialogar sobre unha escultura de Deus Pai.

- O taller “Valores humanos e cristiáns” céntrase no valor de custodiar. Un primeiro exemplo deste valor ofrécese no relato inicial da unidade e, nesta páxina específica, inclúense a súa definición e actividades de exemplificación e de aplicación á vida cotiá do alumnado.

4. Suxerencias xerais

* Atención á diversidade

Para realizar a avaliación e tratamento da diversidade, o caderno fotocopiable e online contén unha proba de avaliación final, unha actividade de reforzo e unha actividade de ampliación.

* Aprendizaxe cooperativa

Para desenvolver a capacidade de aprender dorma participativa e colaborativa, a web de Anaya, o libro do alumando e a guía do profesorado ofrecen actividades para realizarse en parella, en pequeno grupo e en asamblea coa clase.

5. Recursos e materiais

*Libro de oracións *Rezo con Xesús 2*

Pódese recitar a "Oración de petición de Deus".

*CD audio de cancións

Poderase aprender a canción "Descubro a túa gran familia". A melodía desta canción axudará á súa memorización e interpretación.

*Internet e vídeos.

Unidade 8. QUERO Á MIÑA NAI DO CEO

1. O currículo de Relixión Católica na unidade

CRC, 2015: Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación		
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
- Deus elixe a María para que o seu fillo se faga home.	1. Coñecer e valorar a resposta de María a Deus.	1.1. Le e expresa, verbal ou graficamente, o relato da Anunciación. 1.2. Dramatiza a misión dos personaxes que interveñen na Anunciación.

2. Presentación da unidade

A unidade céntrase na Virxe María. Así, pártese dun centro de interese e séntanse as bases afectivas e cognitivas para a aprendizaxe significativa dos contidos.

- O centro de interese da unidade é a Virxe María, Nai dos cristiáns. Desde esta experiencia motívase a aprendizaxe do alumando e propóñense actividades en relación cos seus intereses persoais, sociais e relixiosos.

- O contido vertebrador e central da unidade é “Deus elixe a María para ser a Nai do seu Fillo Xesús”.

- O relato bíblico da unidade é “A Anunciación a María”.

3. Talleres para o desenvolvemento das competencias

Inclúense dous apartados para traballarse como talleres competenciais e de aplicación dos contidos bíblico-artísticos e cívico-morais:

- O taller “A Biblia e a arte” céntranse en interiorizar, describir e dialogar sobre unha pintura que representa o anuncio do anxo Gabriel a María do nacemento de Xesús.

- O taller “Valores humanos e cristiáns” céntrase no valor de regalar. Un primeiro exemplo deste valor ofrécese no relato inicial da unidade e, nesta páxina específica, inclúese a súa definición e actividades de exemplificación e de aplicación á vida cotiá do alumnado.

4. Suxerencias xerais

* Atención á diversidade

Para realizar a avaliación e o tratamento da diversidade, o caderno fotocopiable e online contén unha proba de avaliación final, unha actividade de reforzo e unha actividade de ampliación.

* Aprendizaxe cooperativa

Para desenvolver a capacidade de aprender de forma participativa e colaborativa, a web de anaya, o libro do alumnado e a guía do profesorado ofrecen actividades para ser realizadas en parella, en pequeno grupo e en asamblea coa clase.

5. Recursos e materiais

* Libro de oracións *Rezo con Xesús 2*

Pódese recitar na clase a “Oración a María”.

* CD audio de cancións

O alumnado poderá aprender as cancións “María” e “María, Virxe María”. A melodía destas cancións axudará á súa memorización e interpretación.

* Internet e vídeos.

Unidade 9. CELEBRO AS FESTAS DO CALENDARIO

1. O currículo de Relixión Católica na unidade

CRC, 2015: Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación		
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
- Xesucristo santifica o tempo: o ano litúrxico.	4. Coñecer o ano litúrxico e os seus tempos.	4.1. Constrúe un calendario onde ubica os diferentes tempos litúrxicos.

2. Presentación da unidade

A unidade céntrase en Xesús santifica o ano litúrxico. Así, pártese dun centro de interese e séntanse as bases afectivas e cognitivas para a apendizaxe significativa dos contidos.

- O centro de interese da unidade son as festas do calendario da Igrexa. Desde esta experiencia motívase a aprendizaxe do alumnado e propóñense actividades en realción cos seus intereses persoais, sociais e relixiosos.

- O contido vertebrador e central da unidade é “O ano litúrxico da Igrexa e os seus tempos”.

- O relato bíblico da unidade é “A primeira festa da Pascua de Xesús”.

3. Talleres para o desenvolvemento das competencias

Inclúense dous apartados para traballarse como talleres competenciais e de aplicación dos contidos bíblico-artísticos e cívico-morales:

- O taller “A Biblia e a arte” céntrase en interiorizar , describir e dialogr sobre unha pintura de Xesús cos dutores da lei no templo de Xerusalén.

- O taller “Valores humanos e cristiáns” céntrase no valor de conmemorar. Un primeiro exemplo deste valor ofrécese no relato inicial da unidade e, nesta páxina específica, inclúese a súa definición e actividades de exemplificación e de aplicación á vida cotiá do alumnado.

4. Suxerencias xerais

* Atención á diversidade
Para realizar a avaliación e o tratamento da diversidade, o caderno fotocopiable e online conén unha proba de avaliación final, unha actividade de reforzo e unha actividade de ampliación.

* Aprendizaxe cooperativa

Para desenvolver a capacidade de aprender de forma participativa e colaborativa, a web de Anaya, o libro do alumnado e a guía do profesorado ofrecen actividades para realizarse en parellas, en pequeno grupo e en asamblea coa clase.

5. Recursos e materiais

* Libro de oracións *Rezo con Xesús 2*.

Pódese recitar na clase a "Oración ao comezar a clase".

* CD audio de cancións

O alumando poderá aprender a canción "Alabarei". A melodía desta canción axudará á súa memorización e interpretación.

* Internet e vídeos.

PROGRAMACIÓN

4º NIVEL DE ED. PRIMARIA

ÍNDICE

1. OBXECTIVOS DA ETAPA DE EDUCACIÓN PRIMARIA DE RELIXIÓN

2. MÍNIMOS ESIXIBLES

3. PORCENTAXE

4. OBXECTIVOS XERAIS POR COMPETENCIAS

5.UNIDADES DIDÁCTICAS:

Unidade 1. Romper con Deus: o pecado

Unidade 2. O perdón de Deus

Unidade 3. Xesús é o Mesías esperado

Unidade 4. Xesús tráenos o perdón de Deus

Unidade 5. Tempo de cambio

Unidade 6. Nacer de novo

Unidade 7. Sacramentos: sinais do amor a Deus

Unidade 8. Opción polos necesitados

Unidade 9. Invítote a cear

1. Obxectivos da etapa de Educación Primaria de Relixión

A Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nas nenas as capacidades que lles permitan:

- Coñecer, apreciar e respectar o patrimonio cultural-relixioso como expresión da fe católica.
- Comprender e valorar o sentido sagrado, festivo, cultural e celebrativo das festas e os seus ritos, especialmente na liturxia da Igrexa.
- Coñecer e manexar a Biblia recoñecendo a súa estrutura de forma básica. Identificar o sentido dalgúns textos básicos como Palabra de Deus.
- Comprender a relación intrínseca entre os valores básicos do ser humano e a acción creadora de Deus Pai.
- Valorar a novidade do amor de Deus que nos salva do pecado e da morte, polo seu Fillo Xesucristo, apreciando a acción salvífica da Igrexa, corpo de Cristo.
- Identificar o significado dalgúns textos básicos da mensaxe cristiá, que faciliten a comprensión da acción do Espírito Santo na Igrexa e no mundo.
- Descubrir en Xesucristo, camiño, verdade e vida, o fundamento para un estilo de vida cristiá.
- Identificar a Igrexa nas súas manifestacións; recoñecer a presenza de Deus e a súa graza nos sacramentos e o servizo prestado polos apóstolos e os seus sucesores.
- Recoñecer os valores cristiáns nas figuras bíblicas máis destacadas da Historia da Salvación.
- Valorar a relación entre a fe e o comportamento cristián coñecendo as raíces e o sentido da acción e do compromiso cristián.
- Descubrir a relación entre o destino eterno do home e a realidade temporal na que está vivindo, apreciando a vitoria de Cristo sobre a morte.
- Descubrir e apreciar a síntese dos elementos básicos da fe cristiá presentes no Credo da igrexa.

2. Mínimos esixibles:

1. Explicar, a grandes trazos, o significado do Noso Pai.
2. Distinguir entre atitudes de aceptación e de exclusión.
3. Descubrir o perdón e a misericordia de Deus.
4. Identificar os momentos da Semana Santa e os seus símbolos.
5. Seleccionar xestos de colaboración e conservación da Creación.

3. Porcentaxe

- Actividades, traballos, controles ou exames: 50%
- Atitude e comportamento: orde, limpeza, interese, respecto: 25%
- Esforzo e progreso: 25%

4. Obxectivos xerais por competencias

COMPETENCIAS	OBXECTIVOS XERAIS
Comunicación lingüística	- Recoñecer diferentes linguaxes da Biblia e analizar a mensaxe de textos bíblicos valorando a súa simboloxía. - Representar de maneira verbal e non verbal relatos bíblicos

	significativos da vida de Xesús. - Identificar a linguaxe litúrxica propia da celebración dos Sacramentos da Igrexa. - Valora e admirar a linguaxe testimonial dos cristiáns pola súa transmisión de experiencias de fe. - Entender a linguaxe doctrinal, adaptada á súa idade, que se emprega na definición de conceptos básicos da relixión católica. - Crear textos breves para explicar a acción misioneira e caritativa da Igrexa. - Recordar a linguaxe das oracións da Igrexa e compoñer textos que expresen o diálogo persoal con Deus (alabanza, petición e gratitude). - recoñecer a estrutura da biblia e valorala como o libro sagrado dos cristiáns. - Valorar e respectar a Biblia polo sentido que ten a súa lectura na vida dos cristiáns.
Cultural e artística	- Expoñer os principais feitos e personaxes da Historia da Salvación e a intervención de Deus nela. - coñecer os principais feitos da vida e a mensaxe de Xesús, valorar a presencia relevante de María e o nacemento da Igrexa. - Reconstruir mediante a expresión artística (debuxos, carteis, murais, cancións, dramatizacións, bailes...) feitos da vida de Xesús e a súa mensaxe. - Identificar á Igrexa como a familia dos cristiàns e valorar a súa misión universal de evanxelización, celebración e servicio á humanidade. - Coñecer, valorar e respectar obras de arte de contido relixioso que forman parte da nosa cultura. - Valorar e respectar expresións do feito relixioso en tradicións e costumes da nosa contorna. - Identificar os tempos, festas e celebracións do ano litúrxico e recordar o seu significado.
Sociales e cívicas	- Analizar e valorar a testemuña de homes e mulleres santos e/ou continuadores da misión de Xesús que son referentes no desenvolvemento madurativo emocional, afectivo e trascendente. - Distinguir as atitudes que ensina Xesús: a sinceridade, a xenerosidade, a caridade, a empatía e o perdón, frente a mentira, o egoísmo, a envidia e o rencor. - Identificar, á luz do Evanxeo, as áreas de comportamento humano que necesitan salvación e transformación para o ben individual e o ben da comunidade, según o plan de Deus. - Aprender a construir unha personalidade humana capaz de madurar no perdón, a corresponsabilidade, a solidaridade, a cooperación, a participación, a liberdade, a esperanza, a xusticia, a caridade, a non violencia, o compromiso e o respecto.
Aprender a aprender	- Manexar a Biblia e localizar citas do Evanxeo. - Desenvolver a capacidade de qprender de mneira individual e cooperativa, aportando e compartindo capacidades e coñecemento. - Participar de maneira proactiva das dinámicas de traballo cooperativo, debates, reflexións e acordos colectivos. - Emitir xuicios e opinións á luz do Evanxeo.

	- Aplicar guions de observación sistemática e estratexias de pensamento. - Sintetizar e expoñer conceptos básicos da mensaxe de Xesús e da vida dos cristiáns. - Sintetizar, constatar e fundamentar a información recollida nos seus traballos de investigación. - Mostrar creatividade para expresar os seus coñecementos.
Coñecemento e interacción co mundo físico	- Expresar asombro pola beleza da Creación e mostrar gratitude por este regalo de Deus. - Facerse preguntas trascendentes ante o mundo que lle rodea. - Sentirse corresponsable da Creación: elementos naturais, animais, prantas e persoas. - Valorar, coidar e fomentar a Creación de Deus.
Autonomía e iniciativa persoal	- Descubrir a súa identidade persoal como fillo/a de Deus e a natureza fraternal na súa relación cos demais. - Descubrir e valorar o plan de felicidade que Deus propón e sentirse invitado/a a seguilo. - Mostrarse sensible a aceptar voluntariamente a proposta de valores e atitudes que emanan do Evanxeo na súa búsqueda do ben e a verdade. - Recoñecer situacións persoais e sociais que necesitan de perdón e valorar o perdón como camiño para ser feliz. . Aprender a construir un xuicio moral á luz do Evanxeo sobre feitos do pasado e do presente e chegar a conclusións. - Abrirse ao significado trascendental da súa existencia.
Dixital / Ciencia e tecnoloxía	- Usar ferramentas dixitais e recursos tecnolóxicos actuais para a búsqueda de información, o proceso de aprendizaxe e a exposición das conclusións persoais obtidas.
Iniciativa e espírito emprendedor	- Diseñar guions de actuación; elexir fontes de información e recursos de presentación de traballos persoais. - Trazar plans para poñer ao servicio dos demais as súas propias capacidades e coñecementos.

5. Unidades didácticas

Unidade 1. Romper con Deus: o pecado

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables	CC	IIMM
A experiencia do pecado nos relatos das relixións antigas.	1. Descubrir nos relatos das relixións antiguas a experiencia do pecado humano.	1.1 Localiza e describe situacións de pecado descubertas nos relatos das relixións antigas. 1.2 Califica o tipo de pecado en situacións da súa contorna e as compara coas encontradas nos	CSC CE	I intrap I interp

		relatos das relixións antigas.		
O relato do pecado orixinal: o home quere suplantar a Deus.	2. Identificar a orixe do pecado nalgúns relatos bíblicos.	2.1 Ubica no relato as frases que expresan a falta de colaboración na tarea de Deus e o rexeitamento da amizade con el, e as aplica a situacións actuais. 2.2 Recorda e narra acontecementos actuais nos que se rexeitou a amizade con Deus.	CL CSC CE CL	IL IL I intrap IE
Infidelidade á misión encomendada por Deus na historia de David.	3. Memorizar momentos da historia de David nos que abusa da misión encomendada por Deus.	3.1 Identifica e describe comportamentos na vida do ri David que se opoñen á vontade de Deus.	CE AA	I interp I intrap
David sente na súa vida a necesidade de redención.	4. Descubrir e valorar a razón pola que David sente a necesidade de redención.	4.1 Compara a atitude de David con situacións persoais nas que sentiu necesidade de ser perdoado. 4.2 Recoñece e expresa artisticamente esceas da historia de David nas que Deus o perdoa. Amosa repecto polas intervencións dos seus compañeiros.	CL CSC	IL IE
Representacións artísticas de pecado.	5. Identifica e recoñece representacións do pecado en obras pictóricas.	5.1. Analiza e identifica representacións do pecado no Xardín das Delicias de El Bosco.	AA CE	IE

Unidade 2. O perdón de Deus

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables	CCBB	IIMM
O perdón como necesidade do ser humano.	1. Identificar a necesidade do perdón para ser feliz.	1.1. Recorda e acepta situacións persoais e sociais que necesitan	CSC	I intrap I interp

		de perdón.		
Deus está sempre disposto ao perdón.	2. Coñecer as características do perdón de Deus.	2.1. Descubre e enumera as caraterísticas do perdón de Deus nalgúns relatos bíblicos.	CL AA AIP	I interp IL
Amizade e preferencia de Xesús polos máis débiles e necesitados.	3. Recoñecer a iniciativa de Xesús polos máis necesitados e os enfermos.	3.1. Busca, suliña e comenta rasgos da preferencia de Xesús polos máis necesitados e os enfermos nos textos evanxélicos.	CL CSC	I intrap I interp IL
O perdón de Deus: accións e parábolas de Xesús.	4. Comprender o significado dalgunhas parábolas do perdón. 5. Memorizar algunhas das accións onde Xesús concede o perdón.	4.1. Analiza, comenta e crea relatos onde actualiza as parábolas do fillo pródigo e do servo infiel. 5.1. Visualiza, en obras de arte, esceas de perdón e explícaas.	CL AIP	I interp IL
A entrega aos demais como reconciliación con Deus.	6. Manifestar que o perdón de Deus conduce a unha nova forma de comportarse cos demais.	6. Enumera accións nas que se manifesta o resultado da conversión, do perdón de Deus.	CL CSC	I interp IL

Unidade 3. Xesús é o Mesías esperado

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables	CCBB	IIMM
Deus fiel promete un Mesías.	1. Aprender e recordar historias bíblicas nas que Deus promete o Mesías.	1.1. Reconstrúe e memoriza esceas bíblicas onde Deus fai a promesa do Mesías.	CL CE	IL IE
Deus faise home no seu Fillo Xesús. As condicións do nacemento de Xesús.	2. Coñecer as diversas narracións do nacemento de Xesús e valorar a situación social e cultural do nacemento de Xesús.	2.1. Resume os datos que describen o nacemento de Xesús. 2.2. Coñece a importancia do nacemento de Xesús e as súas condicións sociais e culturais.	CL CL AIP	IL I intrap IL I interp

A Historia da Salvación culmina no nacemento de Xesús.	3. Coñecer o recorrido histórico e teolóxico da espera por un Mesías no pobo xudeu e o seu sentido.	3.1. Describe cada un dos personaxes que participaron na Historia da Salvación e a súa relación con Xesús.	CL AIP	IL I intrap
O significado do Nadal.	4. Descubrir e manifestar o sentido de entrega e gratitude aos demais que transmite o Nadal.	4.1. Organiza e participa en actividades que promoven o verdadeiro espírito do Nadal.	CE CSC	I intrap I interp

Unidade 4. Xesús tráenos o perdón de Deus

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables	CCBB	IIMM
O perdón de Deus: accións e parábolas de Xesús.	1. Comprender o significado dalgunhas parábolas do perdón. 2. Memorizar algunhas das accións onde Xesús concede o perdón.	1.1 Analiza, comenta e crea relatos onde actualiza as parábolas do fillo pródigo e do fariseo e o publicano.	AA CE	IL IE
		2.1 Visualiza, en obras de arte, esceas do perdón e explícaas.		
Xesús ensínanos a mirar desde abaixo: a misericordia.	3. Definir o termo “misericordia” e como se poe expresar en accións concretas.	3.1 Memoriza a definición de misericordia e pon exemplos concretos.	CMC T AA	IM IL
Parábolas da misericordia.	4. Coñecer as tres parábolas da misericordia de Lucas, capítulo 15.	4.1 Resume cada parábola nunha frase que recolle o máis esencial da súa mensaxe.	CL	IL

Unidade 5. Tempo de cambio

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables	CCBB	IIMM
A Cuaresma: tempo penitencial. O perdón como necesidade do ser humano.	1. Coñecer rasgos da Cuaresma como tempo penitencial.	1.1 Investiga e presenta, con diversos recursos, obras e institucións da Igrexa da carácter penitencial.	CL AIP CE	IL IE

Deus está sempre disposto ao perdón.	2. Coñecer as características do perdón de Deus.	2.1 Descubre e enumera as características do perdón de Deus nalgúns relatos bíblicos.	CL AIP CE	IL I intrap IE
A conversión como final e sentido último da penitencia.	3. Valorar os actos de esforzo e penitencia como medios para cambiar a nosa vida a mellor.	3.1. Concreta as formas de expresar a penitencia.	AA CE CSC	CMCT I interp I intrap

Unidade 6. Nacer de novo

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables	CCBB	IIMM
A importancia de Xesús na historia.	1. Valorar a importancia e o impacto da persoa de Xesús na historia dos homes.	1.1 Vincula santidade con atitudes concretas ante a vida.	CE AA	I interp I intrap
Xesús cumpre a vontade do Pai: paixón e morte de Xesús.	2. Comprender e apreciar que, na súa paixón e morte, Xesús está cumprindo a vontade do Pai.	2.1 Secuencia ordeadamente esceas da Historia da Paixón e identifica as palabras de Xesús que expresan a súa relación co Pai. 2.2 Distingue e explica frases do relato da oración do Horto das oliveiras que expresan a obediencia de Xesús ao Pai.	CL AIP	IL IE
Os sucesos dos últimos días da vida de Xesús. Os sucesos dos días posteriores á morte de Xesús.	3. Coñecer e memorizar os sucesos anteriores e posteriores á condea e morte de Xesús.	3.1. Coñece e describe os costumes e prácticas relixiosas sociais e culturais en torno á Semana Santa e á Pascua.	CL CE	I intrap IL
O compromiso cos demais.	4. Calorar o sentido da morte e Resurrección de Xesús como fundamento e seguridade da salvación.	4.1. Coñece e repite as palabras e xestos de Xesús nos que manifesta o sentido salvador da súa morte e Resurrección.	CE CL	I intrap IL

Unidade 7. Sacramentos: sinais do amor a Deus

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables	CCBB	IIMM
Ritos importantes na vida humana.	1. Apreciar os ritos e costumes asociados aos momentos importantes da vida humana.	1.1 Enumera e describe os momentos importantes da vida humana cos seus ritos e costumes relixiosos e sociais.	AA CSC	IE IL
Os sacramentos, sinais da presencia de Deus na nosa vida.	2. Valorar os savcramentos como sinais da presencia de Deus na vida de cada un.	2.1 Coñece e resume os textos bíblicos que se refiren aos sacramentos.	CL CE	IL
Os sacramentos de iniciación: Bautismo, Confirmación e Eucaristía.	3. Enumerar e describir os sacramentos como sinais da presencia de Deus. Diferenciar sinais e momentos da celebración eucarística.	3.1 Describe e compara os sete sacramentos coas súas características e símbolos propios. 3.2 vincula símbolos, significados e momentos da celebración eucarística.	CMCT AA	IL IE IM
O sacramento da Reconciliación.	4. Explicar que a través do sacramento da Reconciliación Deus concede o perdón.	4.1 Coñece e explica as condicións para acoller o perdón de Deus.	AA CL	IL

Unidade 8. Opción polos necesitados

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables	CCBB	IIMM
A mmisericordia de Deus: accións e parábolas de Xesús.	1. Descubrir nas accións e na prdicación de Xesús a misericordia de Deus.	1.1 Memoriza e representa as parábolas de Xesús nas que manifesta que Deus é misericordioso.	CL	IL
Amizade e preferencia de Xesús polos máis débiles e necesitados.	2. Recoñecer a iniciativa de Xesús polos máis necesitados e os enfermos.	2.1 Busca, suliña e comenta rasgos da preferencia de Xesús polos máis necesitados e os enfermos nos textos evanxélicos.	CL AIP CSC	IL I intrap IE

Os cristiáns imitan a Xesús nas súas palabras e obras.	3. Coñecer as palabras e as accións de Xesús para asimilalas como propias.	3.1 Selecciona palabras e accións de Xesús e deduce as consecuencias que teñen ao aplicalas á vida de cada un.	CL AIP	IL I intrap
A Igrexa ten preferencia polos pobres, enfermos e necesitados.	4. Coñecer e valorar as actividades da Igrexa polos necesitaods seguindo o exemplo de Xesús.	4.1 Coñece e explica as condicións para acoller o perdón de Deus.	CL AIP CSC	IL IE

Unidade 9. Invítote a cear

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliables	CCBB	IIMM
As comidas como símbolo de celebración de acontecementos importantes.	1. Apreciar os ritos e costumes asociados ás comidas como símbolos da relación humana.	1.1 Enumera e describe as celebracións e comidas cos seus ritos e costumes relixiosos e sociais.	CL AIP CE	IL I intrap
A celebración da Eucaristía.	2. Diferenciar sinais e momentos da celebración eucarística.	2.1 Vincula símbolos, significados e momentos na celebración eucarística.	CL AIP CE	IE I intrap IL
A Eucaristía e a oración como alimento espiritual para a vida cristiá: a actividade animadora, social e comprometida dos menbros da Igrexa.	3. Valorar a Eucaristía nas súas dimensións de símbolo de entrega e compromiso cristián na vida da Igrexa.	3.1. Coñece as características fundamentais da Eucaristía e as súas consecuencias na vida cristiá.	CL	I intrap I interp
O compromiso cos demais.	4. Valorar o sentido da morte e Resurrección de Xesús como fundamento e seguridade da salvación.	4.1 Relaciona as actividades de entrega e compromiso de toda vida cristiá coa oración e a celebración da Eucaristía.	AIP CE CL	IE I intrap IL

PROGRAMACIÓN

6º NIVEL DE ED. PRIMARIA

ÍNDICE

1. OBXECTIVOS DA ETAPA DE EDUCACIÓN PRIMARIA DE RELIXIÓN 3

2. MÍNIMOS ESIXIBLES 3

3. PORCENTAXE 4

4. CONTRIBUCIÓN DA ASIGNATURA DE RELIXIÓN CATÓLICA AOS OBXECTIVOS DE ETAPA...4

5. DESENVOLVEMENTO DOS OBXECTIVOS NA NOSA PROGRAMACIÓN 4

6. CONTIDOS DO CURRÍCULO 4

7. DESENVOLVEMENTO DOS CONTIDOS NA NOSA PROGRAMACIÓN 5

8. CRITERIOS DE AVALIACIÓN 6

9. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 7

10. CORRESPONDENCIA SINÓPTICA 10

11. SECUENCIA CURRICULAR E PROPOSTA DE TEMPORALIZACIÓN..................................12

- 11.1. UNIDADE 1. A BÚSQUEDA DE DEUS
- 11.2. UNIDADE 2. QUEREMOS SER FELICES
- 11.3. UNIDADE 3. SER SABIOS
- 11.4. UNIDADE 4. VENCER OS OBSTÁCULOS
- 11.5. UNIDADE 5. XESÚS MÓSTRANOS AO PAI
- 11.6. UNIDADE 6. ESTOU XUNTO A VÓS
- 11.7. A TAREFA DA IGREXA
- 11.8. MARÍA, MODELO DE CRENTE

12. METODOLOXÍA DA NOSA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA...17

13. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE 18

14. ORGANIZACIÓN DE RECURSOS, ESPACIOS E TEMPOS 18

15. AVALIACIÓN 19

1. Obxectivos da etapa de Educación Primaria de Relixión

A Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nas nenas as capacidades que lles permitan:

- Coñecer, apreciar e respectar o patrimonio cultural-relixioso como expresión da fe católica.
- Comprender e valorar o sentido sagrado, festivo, cultural e celebrativo das festas e os seus ritos, especialmente na liturxia da Igrexa.
- Coñecer e manexar a Biblia recoñecendo a súa estrutura de forma básica. Identificar o sentido dalgúns textos básicos como Palabra de Deus.
- Comprender a relación intrínseca entre os valores básicos do ser humano e a acción creadora de Deus Pai.
- Valorar a novidade do amor de Deus que nos salva do pecado e da morte, polo seu Fillo Xesucristo, apreciando a acción salvífica da Igrexa, corpo de Cristo.
- Identificar o significado dalgúns textos básicos da mensaxe cristiá, que faciliten a comprensión da acción do Espírito Santo na Igrexa e no mundo.
- Descubrir en Xesucristo, camiño, verdade e vida, o fundamento para un estilo de vida cristiá.
- Identificar a Igrexa nas súas manifestacións; recoñecer a presenza de Deus e a súa graza nos sacramentos e o servizo prestado polos apóstolos e os seus sucesores.
- Recoñecer os valores cristiáns nas figuras bíblicas máis destacadas da Historia da Salvación.
- Valorar a relación entre a fe e o comportamento cristián coñecendo as raíces e o sentido da acción e do compromiso cristián.
- Descubrir a relación entre o destino eterno do home e a realidade temporal na que está vivindo, apreciando a vitoria de Cristo sobre a morte.
- Descubrir e apreciar a síntese dos elementos básicos da fe cristiá presentes no Credo da igrexa.

2. **Mínimos esixibles**

1. Relacionar as grandes relixións vixentes, descubrindo as súas principais semellanzas e diferenzas.
2. Describir que consecuencias ten no ser humano o feito de ser creado e amado por Deus como fillo seu.
3. Sinalar en textos evanxélicos a orixe da Igrexa como continuidade da misión de Xesucristo.
4. Identificar algunhas institucións da Igrexa adicadas á axuda aos necesitados.
5. Interpretar o significado trascendente da arte relixiosa e distinguir as festas civís das festas cristiás.

3. **Porcentaxe**

- Actividades, traballos, controles ou exames: 50%
- Atitude e comportamento: orde, limpeza, interese, respecto: 25%
- Esforzo e progreso: 25%

4. **Contribución da asignatura de Relixión Católica aos obxectivos de etapa**

Asumir as finalidades propias da escola no marco curricular da LOMCE supón, por exemplo, que a asignatura de Relixión non terá obxectivos xerais, senón que asume como propios os xerais da etapa. Estes serán avaliados nos criterios de avaliación do currículo de Relixión.

5. Desenvolvemento dos obxectivos na nosa Programación

Na programación de cada unidade didáctica están marcados os obxectivos específicos que son concrecións dos obxectivos de etapa e que enmarcan as capacidades que debe desenvolver o alumnado ao final do curso.

Esta adecuación por curso consiste en priorizar, matizar, desenvolver ou engadir algúns aspectos dos obxectivos curriculares da etapa.

6. Contidos do currículo

O desenvolvemento do currículo estrutúrase en catro grandes bloques que pretenden recoller o saber antropolóxico cristiá acumulado ao longo dos siglos. Eses bloques parten do sentido relixiosso do home, continúan co estudio da revelación; Deus manifestase ao home e faino nunha historia concreta, con personaxes e situacións que o alumnado debe coñecer e que contribuirán á súa comprensión do mundo. Dita revelación culmina en Xesucristo e a mensaxe evanxélica, centro do terceiro bloque do currículo e eixe vertebrador da asignatura. Por último, estúdase a Igrexa como manifestación da presencia continuada de Xesucristo na historia. Conviene suliñar, por tanto, que lonxe dunha finalidade catequética ou de adoctrinamento, a ensinanza da relixión católica ilustra aos estudantes sobre a identidade do cristianismo e a vida cristiá.

A estrutura do currículo de Educación Primaria tenta poñer de manifesto a profunda unidade e armonía da iniciativa creadora e salvífica de Deus. O primeiro bloque parte dos datos máis evidentes: a constatación da realidade das cousas e os seres vivos, de modo especial o home. Nun segundo paso, se a persoa non se queda no primeiro impacto ou simple constatación da súa existencia, ten que recoñecer que as cousas, os animais e o ser humano non se dan o ser a si mesmos. Enton, Outro os fai ser , os chama á vida e mantenlla. Así, a realidade en canto tal é sinal de Deus, fala da Súa Existencia. A iniciativa creadora de Deus ten unha finalidade: establecer unha relación de amizade co home. É dicir, Deus creou ao ser humano para que sexa feliz en relación con Él.Os relatos bíblicos da Creación e o Paraíso exemplifican a finalidade da creación da persoa e do mundo enteiro para o seu servicio. Da súa orixe creatural e da súa chamada a participar na amizade con

Deus xurde a súa dignidade inviolable. Non obstante, o ser humano pretende apropiarse do don de Deus prescindindo del. Nisto consiste o pecado. Este rexeitamento de Deus ten como consecuencia no ser humano a imposibilidade de ser feliz. Dado que a súa natureza está feita para o ben, a súa experiencia de mal e de límite faille aspirar á plenitude que el non pode darse por si mesmo e busca restablecer a relación con Deus. Esta necesidade do ben, o desexo de Infinito que caracteriza ao ser humano exprésase nas relixións como búsqueda do Misterio. A esta búsqueda humana Deus responde manifestándose na historia. Para elo, elixe un home, Abrahán, do que formará o pobo de Israel, con quen establece unha alianza no monte Sinaí. A través de feitos e palabras Deus irá dándose a coñecer aos homes dese pobo. Todo este acontecer histórico da manifestación de Deus está recollido nos libros sagrqdos da Biblia. Neste conxunto de libros no só se recolle as diferentes intervencións de Deus na historia, senón tamén a ensinanza que comunica ao seu pobo para que viva unha vida santa; unha sabiduría que influirá positivamente na vida do pobo de Israel e, co tempo, no mundo enteiro. A historia de Israel exemplifica a traición e rebelión dos homes ante a iniciativa amorosa de Deus a, ao mesmo tempo, pon en evidencia a constante fidelidade divina. A promesa dun salvador cumplirase en Cristo Xesús. Xesús, o Fillo de Deus, faise presente na historia para levar a cabo a misión encomendada polo Pai. En Xesucristo cúmplese o desexo de feliciade que o home decobre no seu corazón. Xesús no só desvela o misterio humano e o leva á súa plenitude, senón que manifesta o misterio de Deus, fainos coñecer que o verdadeiro Deus é comuñón: Deus uno e trino. Aqueles que participan da vida de Cristo forman a Igrexa, que é a gran familia de Deus. Continuamente xenerada pola acción de Xesucristo a través dos sacramentos, ponse no mundo como inicio dun mundo novo, dunha cultura nova. A Igrexa é a prolongación de Cristo no tempo e o espacio. Só nela a persoa humana atópase co Xesucristo vivo. A vida eclesial é alimentada e servida mediante os diferentes sacramentos instituidos por Xesucristo, está ritmada polo tempos litúrxicos, exprésase na oración comunitaria e a caridade, fructifica na xeneración dunha civilización do amor. Atro bloques que compoñen a asignatura de relixión católica inclúen conceptos, procedementos e atitudes, que permite o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta plantexa. Así, os contidos xerais da asignatura contribúen á consecución dos obxectivos propostos para as diferentes etapas.

7. Desenvolvemento dos contidos na nosa programación

BLOQUES	CONTIDOS BOE	O NOSO PROXECTO
1. O sentido relixioso do home	-A incapacidade do ser humano para ser feliz reclama a salvación. - A plenitude do ser humano está na relación con Deus.	**Unidade 1.** A búsqueda de Deus **Unidade 2.** Queremos ser felices **Álbum 1.** As relixións e os Dereitos Humanos.

2. A revelación: Deus intervén na historia	- O pobo de Israel como depositario da sabiduría de Deus. - Os libros sapienciais enriquecen a humanidade.	**Unidade 3.** Ser sabios
3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación	- Xesucristo desvela ao Pai. - As tentacións de Xesús: obstáculo ao cumprimento do plan de Deus. - Xesús envía aos discípulos para continuar coa súa misión salvífica.	**Unidade 4.** Vencer os obstáculos **Unidade 5.** Xesús amósanos ao Pai **Unidade 6.** Estou xunto a vós **Unidade 7.** A tarefa da Igrexa **Unidade 8.** María, modelo crente
4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa	-Os sacramentos ao servicio da misión da Igrexa: Confirmación, Orde e Matrimonio. - A Pascoa, tempo de resurrección de Xesús: a alegría e a paz. - Os cristiáns, testigos da resurrección.	Unidade 6. Estou xunto a vós **Unidade 7.** A tarefa da Igrexa **Álbum 2.** A Pascoa, tempo de resurrección **Álbum 3.** Confirmación e Orde sacerdotal **Álbum 4.** Matrimonio

8. Criterios de avaliación

Os criterios de avaliación son como unha concreción dos obxectivos de etapa. Son os establecidos para a Educación primaria no currículo publicado pol Comisión de Ensinanza da Conferencia Episcopal Española.

BLOQUES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	O NOSO PROXECTO
O sentido relixioso do home	1. Avaliar circunstancias que manifestan a imposibilidade da natureza humana para alcanzar a plenitude. 2. Recoñecer e aceptar a necesidade dun Salvador para ser feliz. 3. Interpretar sinais, en	**Unidade 1.** A búsqueda de Deus **Unidade 2.** Queremos ser felices **Álbum 1.** As relixións e os Dereitos Humanos

	distintas culturas, que evidencian que a plenitude humana alcánzase na relación con Deus. 4. Recoñecer que a relación con Deus fai á persoa máis humana.	
2. a revelación: Deus intervén na historia	1. Descubrir e apreciar a riqueza dos textos sapienciais na historia.	**Unidade3.** Ser sabios
3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación	1. Distinguir que a través de Xesús atopamos a Deus. 2. Esforzarse por comprender que Xesús ten que vencer obstáculos externos para realizar a vontade de Deus. 3. Comprender que a misión de Xesús continúa na Igrexa.	**Unidade 4.** Vencer os obstáculos **Unidade 5.** Xesús amósanos ao Pai. **Unidade 6.** Estou xunto a vós **Unidade 7.** A tarea da Igrexa **Unidade 8.** María, modelo de crente
4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa	1. Diferenciar a aportación dos sacramentos de servicio á misión da Igrexa. 2. Identificar os rasgos do tempo litúrxico da pascoa. 3. Recoñecer e valorar o cambio de vida xenerado polo encontro co Resucitado.	**Unidade 6.** Estou xunto a vós **Unidade 7.** A tarefa da Igrexa **Álbum 2.** A Pascoa, tempo de resurrección **Álbum 3.** Confirmación e Orde sacerdotal **Álbum 4.** Matrimonio

9. Estándares de aprendizaxe

Os estándares son elementos construidos a partir da análise e descomposición dos criterios de avaliación de cada área. Axudan a avaliar se se están cumprindo e en que medida os criterios de avaliación prescritos. En esencia, supoñen unha concreción, e nunca un cambio, modificación ou eliminación que desvirtúe a esencia do criterio. Son os establecidos para a Educación Primaria no currículo publicado pola Comisión de Ensinanza da Conferencia Episcopal Española.

Estándares de aprendizaxe		C	Competencias clave asociadas						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEC
RE1.1.1	1.1 Identifica e xuzga situacións								

	nas que recoñece a imposibilidade de ser feliz.	B	X				X		
RE1.2.1	2.1 Busca, compara e comenta distintas expresións do desexo humano de salvación na literatura e música actuais.	I	X			X		X	X
RE1.3.1	3.1 Descobre e explica por que os enterramentos, pinturas,ritos e costumbres son sinais da relación do home coa Divinidade.	I	X		X				X
RE1.4.1	4.1 Investiga e recolle acontecementos da historia onde se aprecia que o feito relixioso foi o motor de cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.	A	X			X	X		X
RE2.1.1	1.1 Identifica e valora expresións recollidas nos libros sapienciais que enriquecen e melloran á persoa.	A	X			X	X		X
RE2.1.2	1.2 Investiga e conrasta a sabiduría popular con expresións da sabiduría de israel emitindo un xuicio persoal	I	X			X		X	X
RE2.1.3	1.3 Propón, dialogando cos								

	seus compañeiros, situacións e comportamentos onde se expresa a riqueza humana que aparece nos textos sapienciais.	I	X				X		X
RE3.1.1	1.1 Busca nos discursos do evanxeo de Xoán frases que expresan a relación de Xesús co Pai e esfórzase por comprender o significado.	B	X			X			
RE3.1.2	1.2 Identifica e sintetiza os rasgos que Xesús desvela ao pai nos discursos do evanxeo de Xoán.	I	X			X			
RE3.2.1	2.1 Extrapola as dificultades que tivo Xesús na súa vida para obedecer ao pai con situacións que viven os seres humanso.	A				X	X		
RE3.3.1	3.1 Localiza e explica a misión apostólica na expresións de Xesús recollidas nos evanxeos sinópticos.	B	X				X		X
RE3.3.2	3.2 Construe un mapa comparativo das accións de Xesús e das da Igrexa.	I		X	X			X	
RE4.1.1	1.1 Coñece e explica con exemplos a razón								

	pola que Confirmación, Orde e Matrimonio están ao servicio da Igrexa.	B	X				X		
RE4.1.2	1.2 Aprende e diferencia os sinais e momentos celebrativos da Confirmacion, o Orde e o Matrimonio.	B				X			X
RE4.2.1	2.1 Sinala e explica os principais sinais pascoais.	B	X			X			X
RE4.2.2	2.2 Crea unha composición onde se exprese a alegría e a paz que experimentaron os discípolos ao atoparse co Resucitado.	B	X					X	
RE4.3.1	3.1 Selecciona testemuñas de cristiáns e xustifica o cambio xenerado polo encontro co Resucitado.	I			X		X		X

10. Correspondencia sinóptica

Para facilitar a programación didáctica e a programación de aula reflexamos as relacións que se establecen entre os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe a través deste cadro:

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

BLOQUE 1. O SENTIDO RELIXIOSO DO HOME		
A incapacidade do ser humano para ser feliz reclama a salvación. A plenitude do ser humano es´ta na relación con Deus.	1. Avaliar circunstancias que manifestan a imposibilidade da natureza humana para alzanzar a plenitude. 2. Recoñecer e aceptar a necesidade dun Salvador para ser feliz. 3. Interpretar sinais, en distintas culturas, que evidencian que a plenitude humana alcánzase na relzción con Deus. 4. Recoñecer que a relación con Deus fai á persoa máis humana.	1.1. Identifica e xulga situacións nas que recoñece a imposibilidade de ser feliz. 2.1. Busca, compara e comenta distintas expresións do desexo humano de salvación na literaura e música actuais. 3.1. Descobre e explica por que os enterramentos, pinturas, ritos e costumes son sinais da relación do home coa Divinidade. 4.1. Investiga e recolle acontecementos da historia onde se aprecia que o feito relixiosso foi o motor de cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.
BLOQUE 2. A REVELACIÓN: DEUS INTERVÉN NA HISTORIA		
O pobo de Israel como depositario da sabiduría de Deus. **Os libros Sapienciais enriquecen á humanidade.**	1. Descubrir e apreciar a riqueza dos textos sapienciais na historia.	1.1. Identifica e valora expresións recollidas nos libros sapienciais que enriquecen e melloran á persoa. 1.2. Investiga e contrasta a sabiduría popular con expresións da sabiduría de Israel emitindo un xuicio persoal. 1.3. Propón, dialogando cos seus compañeiros, situacións e comportamentos onde se expresa a riqueza humana que aparece nos textos sapienciais.
BLOQUE 3. XESUCRISTO, CUMPRIMENTO DA HISTORIA DA SALVACIÓN		
Xesucristo desvela ao Pai. **As tentacións de Xesús: obstáculo ao cumprimento do plan de Deus.**	1. Distinguir que a través de Xesús, atopamos a Deus. 2. Esforzarse por comprender que Xesús ten	1.1. Busca nos discursos do evanxeo de Xoán frases que expresan a relación de Xesús co Pai e esfórzase

Xesús envía aos discípolos para continuar coa súa misión salvífica.	que vencer obstáculos externos para realizar a vontade de Deus. 3. Comprender que a misión de Xesús continúa na Igrexa.	por comprender o seu significado. 1.2. Identifica e sintetiza os rasgos que Xesús desvela do Pai nos discursos do evanxeo de Xoán. 2.1. Extrapola as dificultades que tivo Xesús na súa vida para obedecer ao pai con situacións que viven os seres humanos. 3.1. Localiza e explica a misión apostólica nas expresións de Xesús recollidas nos evanxeos sinópticos. 3.2. Constrúe un mapa comparativo das accións de Xesús e as da Igrexa.
BLOQUE 4. PERMANENCIA DE XESUCRISTO NA HISTORIA: A IGREXA		
Os sacramentos ao servicio da misión da igrexa: Confirmación, Orde e Matrimonio. **A Páscoa, tempo de resurrección. Os frutos da resurrección de Xesús: a alegría e a paz.** **Os cristiáns, testigos da resurrección.**	1. Diferenciar a aportación dos sacramentos de servicio á misión da Igrexa. 2. Identificar os rasgos do tempo liturxico da Páscoa. 3. Recoñecer e valorar o cambio de vida xenerado polo encontro co Resucitado.	1.1. Coñece e explica con exemplos a razón pola que a Confirmación, Orde e Matrimonio están ao servicio da Igrexa. 1.2. Aprende e diferencia os sinais e momentos celebrativos da Confirmación, o Orde e o Matrimonio. 2.1. Sinala e explica os principais sinais pascoais. 2.2. Crea unha composición onde se exprese a alegría e a paz que experimentaron os discípolos ao atoparse co Resucitado. 3.1. Selecciona testumñas de cristiáns e xustifica o cambio xerado polo encontro co Resucitado.

11. Secuencia curricular e proposta de temporalización

11.1. Unidade 1. A BÚSQUEDA DE DEUS

1. Temporalización

A presente unidade está prevista para o inicio do curso e os contidos poden ser tratados en catro sesións.

Punto de partida Emocións	Relato bíblico	Desenvolvemento de contidos	Aprendín Actividade Intelixencias múltiples
1 sesión	1 sesión	1 sesión	1 sesión

2. Secuencia de contidos

1. B1: O sentido relixioso do home: A plenitude do ser humano está na relación con Deus.

* Respostas a algunhas preguntas máis importantes da vida.
* Curiosidade hacia todo o que rodea ás persoas.
* Relato da predicación de Pablo en Atenas.
* Deus é a resposta que se fan os cristiáns.
* Preguntas sobre a orixe de todo sobre a morte.
* Testemuña de William R. Stoeger.

11.2. Unidade 2. QUEREMOS SER FELICES

1. Temporalización

A presente unidade está prevista para o primeiro trimestre e os contidos poden ser tratados en catro sesións.

Punto de partida Emocións	Relato bíblico	Desenvolvemento de contidos	Aprendín Actividade Intelixencias múltiples
1 sesión	1 sesión	1 sesión	1 sesión

2. Secuencia de contidos

1. B1: O sentido relixioso do home: A incapacidade do ser humano para ser feliz reclama a salvación.

* Deus crea ás persoas para que sexan felices.
* As persoas teñen no seu interior o desexo de felicidade.
* A confianza en Xesús proporciona a felicidade plena.
* Relato bíblico: Mt 4, 35-41.
* Limitacións do ser humano para ser feliz.
* A confianza e a fe en Xesús ofrecen seguridade nas dificultades.

11.3. Unidade 3. SER SABIOS

1. Temporalización

A presente unidade está prevista para o primeiro trimestre e os contidos poden ser tratados en catro sesións.

Punto de partida Emocións	Relato bíblico	Desenvolvemento de contidos	Aprendín	Actividade Intelixencias múltiples
1 sesión	1 sesión	1 sesión	1 sesión	

2. Secuencia de contidos

1. B2: A revelación: Dus intervén na historia: O pobo de Israel como depositario da sabiduría de Deus.

* Os israelitas escoitaron a sabiduría que Deus lles ía transmitindo.
* A sabidoría foi formada por Deus antes que todas as cousas.
* Deus creou todo con sabeduría.

2. Os libros sapienciais enriquecen á humanidade.

* Os cristiáns viven según a sabedoría de Deus porque seguen a Xesús.
* A sabedoría de Deus vai dirixidad a todas as persoas. A súa sabedoría é universal e válida para calquer pobo ou cultura.

3. B1: O sentido relixiosso do home: A plenitude do ser humano está na relación con Deus.

* Valores qe anuncian e promoven as diferentes relixións.

11.4. Unidade 4. VENCER OS OBSTÁCULOS

1. Temporalización

A presente unidade está prevista para o segundo trimestre e os contidos poden ser tratados en catro sesións.

Punto de partida Emocións	Relato bíblico	Desenvolvemento de contidos	Aprendín	Actividade Intelixencias múltiples
1 sesión	1 sesión	1 sesión	1 sesión	

2. Secuencia de contidos

1. B3: Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación: As tentacións de Xesús: obstáculo ao cumprimento do plan de Deus.

* Obstáculos que atopan as persoas para ser felices.
* Tentacións de Xesús no deserto.

* Xesús é o modelo de vida que ensina como superar as tentacións.
* Os cristiáns realizan o proxecto do reino de Deus.
* Confianza e axuda para superar as propias dificultades.

11. 5. Unidade 5. XESÚS AMÓSANOS AO PAI

1. Temporalización

A presente unidade está prevista para o segundo trimestre e os contidos poden ser tratados en catro sesións.

Punto de partida Emocións	Relato bíblico	Desenvolvemento de contidos	Aprendín Actividade Intelixencias múltiples
1 sesión	1 sesión	1 sesión	1 sesión

2. Secuencia de contidos

1. B3: Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación: Xesucristo, desvela ao Pai.

* Xesús é quen nos revela quen é Deus.
* Simbolismo utilizado no Evanxeo de San Xoán.
* Deus ofrece ao mundo a vida e a salvación por medio de Xesús.
* Xesús e o Pai son un.
* Xesús é o camiño que conduce ao Pai.

11.6. Unidade 6. ESTOU XUNTO A VÓS

1. Temporalización

A presente unidade está prevista para a Semana Santa e os contidos poden ser tratados en catro sesións

Punto de partida Emocións	Relato bíblico	Desenvolvemento de contidos	Aprendín Actividade Intelixencias múltiples
1 sesión	1 sesión	1 sesión	1 sesión

2. secuencia de contidos

1. B4:Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa: A Páscoa, tempo de resurrección. Os froitos da resurrección de Xesús: a alegría e a paz.

* Símbolos pascoais.
* Testemuño da alegría dos discípolos ao atoparse con Xesús resucitado.

* Xesús estableceu a eucaristía na Última Cea.
* Sentimentos dos discípolos de Emaús na súa viaxe de ida a volta a Xerusalén.

11.7. Unidade 7. A TAREFA DA IGREXA

1. Temporalización

A presente unidade está prevista para o terceiro trimestre e os contidos poden ser tratados en catro sesións.

Punto de partida Emocións	Relato bíblico	Desenvolvemento de contidos	Aprendín	Actividade Intelixencias múltiples
1 sesión	1 sesión	1 sesión	1 sesión	

2. secuencia de contidos

1. B3: Xesucristo, cumprimento da historia da Salvación: Xesús envía aos discípolos para continuar a súa misión salvífica.

* Ser cristianos supón aceptar a misión de actuar como testigos e mensaxeiros de Xesús.
* Relato bíblico de Felipe e o etíope.
* Igrexa, corpo de Cristo.

3. Organización da xerarquía eclesial.

2. B4: Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa. Os sacramentos ao servicio da misión da Igrexa: Confirmación, Orde e Matrimonio.

* Confirmación e Orde sacerdotal ao servicio da Igrexa.
* Momentos celebrativos da Confirmación e o Orde sacerdotal.
* Os cristiáns, testigos da resurrección.

11.8. Unidade 8. MARÍA, MODELO DE CRENTE

1. Temporalización

A presente unidade está prevista para o terceiro trimestre e os contidos poden ser tratados en catro sesións.

Punto de partida Emocións	Relato bíblico	Desenvolvemento de contidos	Aprendín	Actividade Intelixencias múltiples
1 sesión	1 sesión	1 sesión	1 sesión	

2. Secuencia de contidos

1. B4: Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa. Os sacramentos ao servicio

da misión da Igrexa: Confirmación, Orde e Matrimonio.

* Sacramento do matrimonio.
* María, exemplo de vida para os cristiáns.
* María acptou ser a nai de Xesús.
* María, impulsora da Igrexa.
* Presencia de María na vida cotidiana das persoas.

12. Metodoloxía da nosa programación didáctica

A estrutura sempre será:

- Punto de partida. Pártese de situacións que reflexan sentimentos e emocións. Detéctase a emoción que recorrerá como eixe emocional toda a unidade. Parte da observación para profundizar na experiencia do alumno. Fomenta o descubrimento tanto do mundo interior do neno ou nena como do contorno que lle rodea.

- Relato bíblico. Os contidos bíblicos abórdanse desde a emoción que vertebra a unidade e en conexión cos contidos que se van a desenvolver. O relato preséntase coa posibilidade de traballalo cun recurso audiovisual para favorecer a comprensión do texto. Facilítase a comprensión do relato con actividades de observación, de comprensión lectora e glosarios.

- Desenvolvemento de contidos. Os contidos do currículo oficial da asignatura preséntanse axustados ás características do desenvolvemento do alumnado desta idade. Os recursos tipográficos e de redacción póñense ao servicio dos contidos para que sexan facilmente recoñocibles polo alumnado as ideas principais ou os térmos relevantes. No desenvolvemento dos contidos realízase unha síntese entre a emoción, o contido bíblico e o contido teolóxico. Para facilitar a autonomía da aprendizaxe do alumnado, as actividades que se propoñen invitan ao discente a reflexionar sobre o seu proceso de comprensión dos contidos. Neste apartado preséntase un personaxe que encarna os valores cristiáns traballados na unidade.

- Aprendín. Das condicións da avaliación que inflúen na motivación e a aprendizaxe sábese que é positivo que na avaliación se potencie a autoavaliación do progreso. Por ilo, ademais de mapas conceptuais e sínteses dos contidos traballado na unidade, ofrécese aos discentes a oportunidade de que reflexionen sobre o seu propio proceso de ensino-aprendizaxe, de maneira que recopilen as aprendizaxes máis significativas.

- Aprendemos máis. As intelixencias múltiples trabállanse a partir dunha batería de actividades diversas que foron pensadas para que cada alumno e alumna integre os contidos a partir das súas propias capacidades. Podería ser:

Lemos. Textos literarios relacionados cos contidos da unidade. Trabállase fundamentalmente a intelixencia lingüístico-verbal.

Contemplamos. Análise de obras de arte e desenvolvemento de habilidades

artísticas. Trabállanse fundamentalmente as intelixencias visual-espacial, naturalista e intrapersonal.

Investigamos. Actividades lúdicas de investigación e elaboración de proxectos. Inclúense propostas de actividades grupais. Trabállanse fundamentalmente as intelixencias loxica-matemática, interpersoal e cinestésica-corporal.

13. Atención á diversidade

Durante a etapa á atención personalizada do alumando, prestarase atención á realización de diagnósticos precoces a ao establecemento de mecanismos de reforzo para lograr o éxito escolar. Os mecanismos de reforzo que deberán poñerse en práctica tan pronto como se dectecten as dificultades de aprendizaxe, poderán ser tanto organizativas como curriculares.

Do establecemento do nivel de competencia curricular do grupo clase (evidenciado a partir da avaliación inicial), que tomaría como referencia os mínimos esixibles asociados ao curso-ciclo anterior, derívanse:

- Medidas xerais de grupo (metodolóxicas, curriculares e organizativas).
- Actividades de reforzo e profundización ou enriquecemento curricular.
- Plans individuais para o alumnado con dificultades.
- Adaptacións curriculares non significativas de grupo ou individuais (metodolóxicas, organizativas, nos procedementos e instrumentos de avaliación, na priorización dos contidos).
- Adaptacións curriculares significativas individuais para alumando con necesidades educativas especiais ou con outras necesidades específicas de apoio educativo que as precisen.
- Adaptacións curriculares significativas de ampliación para o alumnado con altas capacidades.

En calqueira caso, as medidas de atención á diversidade poden e deben contar co asesoramento dos servicios de orientación do centro.

A axeitada resposta a todo o alumando concíbese a partires do principio de inclusión, enntendendo que só dese modo garantízase o desenvolvemento de todos e de todas, favorécese a equidade e contribúese a unha maior cohesión social. A atención á diversidade é unha necesidade que abarca a todas as etapas educativas e a todo o alumnado.

14. Organización de recursos, espacios e tempos

Os recursos didácticos que se propoñen están en coherencia e ao servicio dos demais elementos desta programación didáctica. A insuficiente carga lectiva da nosa materia esixe unha planificación que permita rentabilizar os tempos de traballo directo co grupo para desenvolver o programado. Os recursos didácticos dos que se dispón son:

- Libro do alumno coa súa correspondente Guía.
- Recursos interactivos en savia.dixital.com
- CD-ROM con selección de secuencias de películas e propostas de traballo.
- CD-ROM con cancións e propostas de traballo.
- CD-ROM de Recursos Didácticos. Inclúe: propostas de avaliación, actividades para o desenvolvemente de competencias e actividades de reforzo e ampliación.

15. Avaliación

A avaliación debe ser un proceso continuado. Establécense tres momentos diferentes:

+ Avaliación inicial, que facilita a valoración dos coñecementos previos, as capacidades e as actitudes do alumnado, co obxecto de adecuar o proceso de ensino-aprendizaxe á realidade das súas posibilidades.

+ Evaluación formativa continua, que pretende coñecer se se van logrando os obxectivos propostos. Esta avaliación ten un carácter reguladr, orientador e auto-corrector do proceso educativo desde o comezo, o que require unha avaliación inicial previa. Cando o progreso dun alumno ou dunha alumna non sexa o adeacuado, adoptaranse as medidas de atención á diversidade que procedan.

+ Avaliación sumativa, na que se valora, sobre todo, o grado de adquisición das competencias clave, expresadas nos criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e os descriptores; é dicir, avaliación do resultado.

14.2. Qué avaliar

+ Os criterios de avaliación son o referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen o que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos como en competencias; responden ao que se pretende conseguirdurante o curso.

+ O estándar especifica o nivel ou grado no que ha de darse un criterio para tomar unha decisión avaliativa. Os criterios e estándares son os que orientan todo o proceso de avaliación. Estes convértense en referente para a avaliación das aprendizaxes e para valorar a adquisición das competencias básicas.

+ Os descriptores son indicadores que informan da adquisición ou grao de desempeño da competencia.

Na programación de aula establécese a vinculación en criterios-estándares e descriptores e as competencias que desenvolven.

14.2. Procedementos e instrumento de avaliación

Para exemplificar unha relación de procedementos de avaliación, cos seus instrumentos asociados, partimos da establecida polo MEC (Proxecto curricular 1992).

PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA	Escalas de observación: categorial (Nunca, ás veces, sempre), numérica, descritiva. Lista de control Diario de clase
ANÁLISE DE PRODUCIÓNS DOS ALUMNOS	Caderno de clase Traballo de aplicación e síntese Resúmenes Monografías Resolución de exercicios Textos escritos Producións orais Producións plásticas e musicais Producións motrices Investigacións Xogos de simulación e dramáticos
Intercambios orais	Diálogo Entrevista Posta en común Asamblea
Probas específicas	Obxectivas Abertas Interpretación de datos (ilustración, mapa)

	Exposición dun tema Probas de capacidade motriz
CUESTIONARIOS	
GRABACIÓNS E ANÁLISES	

A observación continua e sistemática da evolución personalizada de cada alumno ou alumna constituirá a técnica básica de obtención de información. En función da estrutura da nosa concreción curricular, proponse o uso de rúbricas e avaliación para observar o grado de aqquisición das competencias.

Na nosa programación didáctica para 5º de Primaria utilizaranse preferentemente os seguintes instrumentos de avaliación:

- Follas de seguimento.
- Realización de probas obxectivas orais e escritas.
- Producións escritas e plásticas.
- Control da libreta.
- Autoavaliación.